

BABAI ÉVA, A NYELVISKOLÁK SZAKMAI EGYESÜLETÉNEK ELNÖKE

F. A.: Mikor, és hogyan alakult meg az Egyesület?

B. É.: Az Egyesület a régi magán nyelviskolák kezdeményezése alapján a külföldi minták figyelembe vételével alakult meg 1992-ben. Felmerült az igény az iskolákban, hogy védeni kellene a minőséget. Egyre több nyelviskola alakult, egyre több szerveződött. Mindenki hirdetett, reklámot csinált magának, a hallgatók özönlöttek, és a piac egyre megosztottabb lett. Be akartunk vezetni egy olyan rendszert, ami már a nyugat-európai országokban létezik, hogy van egy védjegy-szerű emblémánk, és a hallgató tudja, hogy ha ilyen iskolába iratkozik be, akkor ott valóban kap valamit. Közzétettük, hogy mit várhat el, ha egy minősített iskolába jelentkezik. Az alakulásnál a British Council, a USIS és egyéb szervezetek segítettek anyagilag is és a munkában is. Segítettek kidolgozni a rendszert.

F. A.: Melyek voltak az alapító nyelviskolák?

B. É.: Ezt most így hirtelen nehéz felsorolni, de legalább tíz iskola vett részt ebben, így a Babilon Nyelvstúdió is felkérést kapott, hogy vegyen részt az alapítási folyamatban és a célok meghatározásában. Amikor megalakult, körülbelül tíz taggal az Egyesület, akkor még Nyelviskolák Kamarája volt a megnevezése, és akkor a tagság még nem jelentett semmit, csak azt a szándékot fejezte ki, hogy a minőséget szeretnénk védeni, illetve a minőségi oktatást támogatni. Ennek az volt az eszköze, hogy létrehoztunk egy minősítési rendszert. A Minősítési Kézikönyvben részletesen és pontosan leírtuk, hogy mi az az alapkövetelmény, ami szerintünk a minőségi oktatáshoz szükséges.

F. A.: Ez a követelményrendszer milyen elvek szerint készült el?

B. É.: Érdekes módon a szálak nagyon egy irányba vezettek, tehát úgy látszott, hogy akár Párizsban folyik az a nyelvóra, akár Budapesten, az igények ugyanazok. A tanár legyen megfelelően képzett, tehát a tanár tudása alapfeltétel, emellett legyen az iskola jól szervezett, legyen tanmenete, legyen könyvtára. Mérjék fel a hallgatók tudását, amikor beiratkoznak, és a szintek legyenek átjárhatók. Az órákat rendszeresen látogassa egy vezetőtanár, és fogja össze a tanári kart. Ez különbözteti meg a nyelviskolát a tanfolyamszervezőktől. Ez találkozott az európai hasonló szervezetek igényrendszerével.

F. A.: Ebben a Minősítési Kézikönyvben milyen szintig fektették le a követelményeket? Például hogyan határozták meg a tanárok képzettségét?

B. É.: Van egy lista arról, hogy mit fogadunk el. Természetesen a szakirányú nyelvi egyetemi végzettséget fogadjuk el elsősorban, de ez nem ilyen egyszerű, mert az anyanyelvi tanároknak ritkán van a saját anyanyelvükből szakirányú egyetemi végzettségük. Tehát például egy külfölditől elfogadjuk, ha felmutat egy felsőfokú végzettséget. Az a legjobb természetesen, ha ez tanári végzettség, és emellett elvégzett egy legalább hathetes továbbképző tanfolyamot az idegen nyelv tanításával kapcsolatban. Egyébként iskolája válogatja, van, ahol tanítási gyakorlatot is előírnak a tanárok számára, de ez a Minősítési Kézikönyvben nem szerepel.

F. A.: A kézikönyv a tanmenetről is ad ajánlást?

B. É.: Nincs ajánlott tanterv. A lényeg az, hogy az iskolának legyen koncepciója és tanterve. Tehát ne az legyen, mint ahogy néha hallani, hogy a jó tanár az a legfontosabb, és azt csinál, amit akar. Ez nem nyelviskola.

F. A.: A tanterveket megvizsgálják vagy megbírálják?

B. É.: Igen, ez is a minősítési folyamat része.

F. A.: Mit kell még az iskoláknak teljesíteniük?

B. É.: Például olyan magatartást kell a reklám terén tanúsítaniuk, hogy ne sértsék mások érdekeit. Azt kell hirdetniük, amit valójában nyújtanak. A hallgatónak teljes körű tájékoztatást kell kapnia, mielőtt beiratkozik és leteszi a pénzt, és valamilyen módon lehetőséget kell adniuk a panaszok orvoslására is. Az utolsó kategória, amit vizsgálunk, és ami szintén nem elhanyagolható, hogy megfelelő helyen folyjon az oktatás, tehát például ne egy ablaktalan szobában, és legyen meg a korszerű oktatáshoz szükséges felszerelés, tisztaság stb.

F. A.: Mi számít megfelelő helynek?

B. É.: Legyen a tanterem tágas. Például ez a szoba nyolc-tíz embernek megfelelő, de húsznak már nem. Ezt az inspektor dönti el, aki kimegy és megnézi. Nem lehet mindent előre meghatározni.

F. A.: És a felszereltség?

B. É.: A felszereltséget részletezni kell: tábla, asztal, szék stb. Persze más a helyzet, ha azért nincs asztal, mert ez az iskola koncepciójához hozzátartozik. Aztán az is feltétel, hogy van-e mosdó, kézmosási lehetőség stb. Ezek is részletesen le vannak írva a kézikönyvben.

F. A.: Az alapításkor ki volt a koordináló? Említette, hogy Önöket is felkérték. Ki kérte fel Önöket?

B. É.: Több nyelviskola részéről merült fel egyszerre, hogy egy ilyen jellegű minősítő szervezetet hozzunk létre. Leültünk, beszélgettünk, és közösen álltunk neki, együtt dolgoztunk ki. A tíz alapító tag határozta meg az egyesület célját, működési szabályzatát. A British Council komoly szakmai és anyagi támogatást nyújtott. A Minősítési Kézikönyv létrehozása több, mint egyéves munka eredménye volt. Sokszoros egyeztetés történt, hiszen itt minden szó fontos volt. Küszöbértékeket határoztunk meg, aminek meg kell az iskoláknak felelniük. Ez hosszadalmas munka volt. A legfontosabb a szakmai színvonal, tehát az összpontszámokon belül ez számít a legjelentősebbnek. Minden egyes szakterületnek vannak küszöbértékei, amiket el kell érni, de a szakmai színvonal az összpontszám 60 %-át teszi ki, ezzel szemben a management és a technikai feltételek 20-20 %-ot. Ezt a Minősítési Kézikönyvet folyamatosan csiszoljuk. Független inspektorokat keresünk, akik magukévá teszik az irányelveket, kimennek az iskolákhoz, és a Minősítési Kézikönyv szempontjai szerint megvizsgálják azokat; beszélgetnek a vezetőkkel, a tanárokkal. Megnézik a dokumentumokat, a diplomákat, és órákat látogatnak. Mi képeztük ki az inspektorokat a British Council és az EAQUALS segítségével. Ez utóbbi egy páneurópai minősítési szervezet, amely a minőségi nyelvoktatás védelmére szerveződött. Tehát Angliából érkeztek az inspektorok képzői. Ők tanították meg, hogy például hogyan kell az inspektoroknak viselkedniük, hogyan lehetnek abszolút semlegesek, hogy ne zavarják az órát, hogyan kell felkészülniük az inspekcióna. Olyan apró

részletkérdésekig, hogy például a tanár vázlatot készít az inspektornak, és azt az ajtó mellé leteszi egy üres székre. Az inspektor bejön, leül, és a vázlat alapján rögtön látja, hol tart az óra. Mert nem az eljéjétől a végéig ül ott, mert egy hatalmas iskolát nem tudna így végiglátogatni. Tehát ilyen részletkérdéseket is bemutatnak, amikre, hogyha nekünk kellett volna magunktól rájönni, akkor sokkal tovább tartott volna. De egyébként éppen az EAQUALS éves közgyűlésére utazom ezen a héten. Már nemcsak ők segítenek nekünk, hanem tapasztalatainkkal mi is hozzájárulunk az európai szervezet munkájához.

F. A.: Kik voltak az inspektorok?

B. É.: Olyanok kellettek, akiknek voltak nyelviskolai tapasztalataik. Első menetben általában magán nyelviskolákhoz tartozó tanárok vagy iskolavezetők mentek ki. Egy-egy nyelviskolához két inspektort küldtünk, és ha az iskola bármilyen kifogást emelt ellenük, akkor más ment, vagyis az iskolának vétőjoga volt. Persze lehetnek ellentétek is az iskolák között. Támadási felületet hagyott, hogy „egymást” minősítettük. Ezért megváltoztattuk a rendszert. Tavaly már sikerült abszolút független inspektorokat kiküldeni, például a CETT-ből (az ELTE hároméves tanári szakáról) jöttek, és érkeztek más egyetemi tanárok is, akiknek legalább öt éve semmi közük nem volt semmilyen nyelviskolához. Tehát most már független inspektorok vannak. A minősítést két évente minden iskolában meg kell ismételni, ami egyébként önkéntes alapon folyik. Az idén ebben újabb változás lesz. Az inspektorok leírják a jelentésüket és minősítési javaslatukat, de azt nem az egyesület ügyvezető testületéhez nyújtják be, mint eddig, hanem egy független minősítő bizottsághoz. Tehát gyakorlatilag a magán nyelviskolák vezetőinek a döntéshez a továbbiakban nem lesz semmi közük, vagyis nem lesz befolyásuk. Korábban ugyanis támadtak bennünket azért, hogy az ügyvezető testület kiváltságos tagjai belelátanak egyes iskolák problémáiba, mert elolvassák az inspektorok jelentéseit. Pedig ez nekünk inkább teher. Nem öröm belelátni más iskolák problémáiba. De miután támadások értek minket, létrehoztunk egy „Független Minősítő Bizottságot”, és most már egyetemi szakemberek végzik ezt a munkát. Olyan embereket javasolunk, akik korábban már közreműködtek nálunk inspektorként. A legutóbbi rendkívüli közgyűlés ennél a javaslatnál két táborra oszlott. Az egyik tábor azt mondta, hogy megbízik az ügyvezető testületben, ők választottak meg bennünket, és felesleges megint pénzt kiadni. Mert mi, az ügyvezető testület tagjai társadalmi munkában végeztük ezt a feladatot, míg a külső szakembereknek természetesen fizetni kell. Szóval tulajdonképpen az ügyvezető testület mellett állt a közgyűlés nagyobbik fele, és nem csupán anyagi okokból, hanem mert megvan a bizalom. De végül is mi ragaszkodtunk a változtatáshoz, mert egy Európa-konform rendszert szeretnénk. Érdekes módon az EAQUALS-nél nem sikerült megvalósítani a teljesen független inspektori rendszert. Visszaállt a korábbi rendszer, miszerint csak az egyik inspektor kötelezően független. Nagy probléma olyan szakembert találni, aki ért is hozzá és gyakorlata is van, de még sincs köze egyetlen magán nyelviskolához sem. Nálunk megoldható, hogy az inspektorok függetlenek legyenek, mert az egyetemi embereknek általában van tapasztalatuk korábról a magán nyelviskolákkal kapcsolatban, mert már tanítottak valahol.

F. A.: Említette a pénzt. Mennyibe kerül a minősítés egy-egy iskola számára?

B. É.: Az egyesület éves tagdíja 20 ezer Ft. Ebből gyakorlatilag a levelezést, az iroda fenntartását, és az állandó titkár alkalmazását tudjuk fedezni. A minősítés az iskola méretétől függően külön pénzbe kerül. Aránytalan lenne, ha egy kis iskola, ahol van húsz csoport, és egy nagy iskola, ahol kétszáz csoport van, azonos minősítési díjat fizetne. Tehát minden iskola maga fizeti ki minősítésének díját. Aki belép az Egyesületbe, az nyilván azért teszi, hogy minősíttesse magát. Egy minősítési nap 10-12 ezer Ft körül van. Az iskola nagyságától

függ, hogy hány napot igényel a minősítés. Sajnos, a vidékiek hátrányban vannak, mert nekik még az útiköltséget is ki kell fizetniük. Tehát a minősítés teljesen önköltséges alapon történik.

F. A.: Az egyesületet kifejezetten csak a minősítési rendszerért hozták létre?

B. É.: Ez a minősítés csak egy eszköz céljaink megvalósításához. Az igazi cél a minőségi nyelvoktatás támogatása és védelme, a hallgatók és a tanárok érdekvédelme, hiszen azt is vizsgáljuk, hogy megfelelő szerződéssel dolgozik-e a tanár. Megnézzük, hogy a hallgató megfelelően van-e tájékoztatva. Ha egy tagunk például úgy hirdeti, hogy: tanfolyam 2500 forintért anélkül, hogy óraszámot is megjelölne, akkor az az etikai bizottság elé kerül, mert nem szabad félrevezető reklámot alkalmazni.

F. A.: Ha egy hallgatónak problémája van az iskolájával, fordulhat-e Önökhöz?

B. É.: Előfordult már, hogy hozzánk fordultak a hallgatók. Az ügy az etikai bizottság elé kerül, és például olyan eset is volt, hogy eljárásunk eredményeképpen visszafizették a hallgatónak a tanfolyam árát. Nem mondom, hogy minden esetben a hallgatónak van igaza, de kivizsgáljuk. Fordult hozzánk már a bíróság is peres ügyben, hogy adjunk szakvéleményt, de megkeresett már bennünket a Fogyasztóvédelmi Főfelügyelőség is: szintén egy tanfolyammal kapcsolatban kértek tőlünk szakvéleményt. Végül is elég sok helyen tudják, hogy mi egy megbízható szakmai fórum vagyunk.

F. A.: 1992 óta bővült-e a tagság?

B. É.: Jelenleg ötven tagunk van, és ha jól emlékszem, ebből 21 a minősített tag. Ebben a vidékiek is benne vannak, négy-öt olyan vidéki tag van, amelyik minősített. De most egyre nagyobb a Nyelviskolák Szakmai Egyesülete iránt az érdeklődés.

F. A.: Folyamatosan bővült a tagság, vagy esetleg ugrásszerű volt a növekedés?

B. É.: Folyamatosan bővült. A létszámunk hamar negyven körüli lett, de cserélődtek a tagok. Voltak, akik kiléptek. Például néhányan úgy vélték, hogy ők túl kicsi iskolák ahhoz, hogy megérje nekik a tagság, mások a minőségi követelményeknek nem tudtak volna megfelelni.

F. A.: Az ötvenből miért ilyen kevés a minősített iskola?

B. É.: A belépés önkéntes, és a minősítés is az. Ebben különbözünk az EAQUALS-tól, az európai szervezettől, ahol eleve csak az lehet tag, aki átesik a minősítéson. Tehát ott a tagság már eleve a minősítést is jelzi. Nálunk ez kétlépcsős. Valahogy az elején ezt másképp nem tudtuk megoldani, és így is maradt. Sokan csak azért lettek a tagjaink, mert így információhoz juthatnak. Önköltséges alapon olyan előadókat hívunk, akik kifejezetten a magán nyelviskolákra vonatkozó információkkal szolgálnak. Az iskolák írásban előre feltehetik a kérdéseiket. Például tb-előadást szerveztünk az év elején, majd adótanácsadást, folyamatosan követjük a jogszabályokat, és a tagok tájékoztatást kapnak. Tehát ezért is érdemes tagnak lenni. Ugyanakkor a belépéstől kezdve a tagok többsége készül a minősítésre. Ez nem olyan egyszerű dolog, aminek azonnal meg lehetne felelni. Elküldjük az iskoláknak az anyagot, hogy minek kell megfelelni. Részt vesznek a vezető tanárok továbbképzésén, részt vesznek az inspektori tájékoztatókon. Ha egy iskola belép, és fogalma sincs arról, hogy miről szól a minősítés, legalább egy év kell a felkészülésre. Tehát megnézik, hogy itt milyen nyilvántartás szükséges a tanárokról, diploma lefűzve, életrajz stb. Van olyan, aki tanfolyamszervezőként

kezd iskolát csinálni, és ha betartja a mi előírásainkat, itt megtanulhatja, hogyan néz ki egy nyelviskola. Van olyan iskola, amelyik azért nem tudja kérni a minősítését, mert nem tud megfelelni annak az alapkövetelménynek, hogy a tanárok 80 %-a diplomás legyen. Jellemző példa erre az olyan iskola, ahol például felerészben anyanyelvi tanárok vannak, tanári végzettség nélkül. Az iskola működik, és próbálják elküldeni a tanárokat olyan továbbképzésekre, amelyeket mi megjelöltünk, de időbe telik, hogy átalakítsák az iskola szerkezetét olyanra, hogy az megfeleljen.

F. A.: A kilépők miért lépnek ki?

B. É.: Elképzelhető, hogy valaki úgy érzi, hogy olyan kicsi az iskola, hogy túlságosan nagy teher neki a tagdíj, és a legalább 40 ezer forintos minősítési díj. Vagy pedig azért lép ki, mert látja, hogy reménytelen a minősítése. Például gyerekek oktatásával foglalkozik, ahol óvónők tanítanak nyelvvizsgálóval. Kérvényezi, hogy vizsgáljuk felül a követelményrendszerünket, mert ez egy speciális helyzet. Kimegyünk, megnézzük, és azt látjuk, hogy nem speciális a helyzet, mert a nyelvet tudni kell akkor is, ha óvodásoknak tanítják. Tehát számunkra semmiképpen nem elég, ha középfokú nyelvvizsgálóval tanítanak.

F. A.: Hány nyelviskola van az országban?

B. É.: Több száz, mi sem tudjuk pontosan, körülbelül háromszáz. Ebből ötven a tag. Sokan nem is tudnak rólunk. Az elején hirdettünk, de például egy keretes hirdetés a Népszabadságban több tízezer forintba kerül, és erre nincs folyamatosan pénzünk. Egy-egy konferencia is alkalmat ad a népszerűsítésünkre, például a Felnőttképzési Vállalkozások Szövetségének a konferenciáján voltam előadó, és utána négy új tag jelentkezett. Tehát lehet, hogy nem fordítunk elég hangsúlyt a NESZE népszerűsítésére.

F. A.: A NESZE vezető testületét mennyi időnként választják újra?

B. É.: Évente választja újra a közgyűlés. Én kezdettől benne vagyok az ügyvezető testületben, két-három tag cserélődik évente. Nem lenne jó, ha évente mindig teljesen új vezetőség lenne. Az alapító tagok közül hárman-négyen vagyunk kezdettől fogva az ügyvezető testületben. Törekszünk arra, hogy legyen vidéki tag is az ügyvezető testületben, most például ketten is vannak, az egyik Győről, a másik Kecskemétről. De volt már pécsi ügyvezető tag is, aki nem tudott minden hónapban feljönni. Átlagosan havonta egyszer ül össze a testület. Ha valaki nem jön rendszeresen, azzal nem lehet együtt dolgozni, mert nagyon sok a munka.

F. A.: Vidéken is van valamiféle irodájuk?

B. É.: Nincs erre mód. Minden Budapesten bonyolódik.

F. A.: Tud-e más nyelviskolákat tömörítő szervezetről?

B. É.: Nem tudok ilyenről. A Nyelvtanárok Egyesülete egészen más.

F. A.: Az egyesület tagjai miben mások, mint a képzési piacon működő többi nyelviskola?

B. É.: Ezt a kérdést nagyon nehéz megválaszolni, mivel az egyesületbe önkéntes a belépés, és ezen belül is önkéntes a minősítés. Ezért, aki nem lép be, az ettől még lehet akár „szuper jó” is. Arról nem tudunk hivatalosan semmit. Ez nem olyan, hogy az a jó iskola, amelyik belépett.

Viszont azt mondhatom, hogy más minősítési rendszerek is vannak, ha nem is olyan kidolgozottak, mint a mienk, de elismerten a mienk a legmagasabb követelményszintet támasztó szakmai minősítési rendszer. Más szervezetek sokkal inkább vizsgálják a szerződéseket, a cégbejegyzés korrektségét, a dokumentációt.

F. A.: Kikre gondol?

B. É.: Boldog-boldogtalan azzal foglalkozik manapság, hogy minősítő pecsétet nyom. Ha egy nyelviskolát a vállalkozás szempontjából minősítenek, ott nyilván nem az oktatást fogják nagyító alá helyezni, hanem elsősorban azt, hogy be van-e jegyezve, milyen engedélyei vannak stb. Egy ilyen minőségi pecsét egész mást ér, mint ahol az effektív óralátogatás jelenti az inspekció lényegét. A számok is azt tükrözik, hogy a mi követelményeinknek nehéz megfelelni. Ennek ellenére bizonyos nyelviskolák, a „krém” úgy érzi, hogy még szigorúbbnak kellene lennünk. Ez a minősítési rendszer nem osztályoz, nem mondja azt, hogy kiválóan minősített, vagy éppen csak átcúsított. Ezért bizony elég nagy különbségek vannak a maximumhoz közeli pontszámot elnyert iskolák, és az éppen, hogy minősített iskolák között, de ez másutt is így van. Az érettségénél sem kérdezi senki, hogy kitűnően végzett-e, vagy csak éppen átment. Ez külföldön is probléma volt, például Angliában is. Ott például kétszeres gyűrű van, a jók közül kiváltak a legjobbak, illetve azok, akik saját magukat a legjobbaknak nevezték. Más kérdés, hogy valami miatt most újra visszarendeződnek. Gondolkozunk azon, hogy később esetleg jelöljük, hogy kiváló, vagy valamilyen módon kategorizáljuk, hogy ki hogyan felelt meg. Ebben a tagság dönt. Tény, hogy egy jól felszerelt iskola kevésbé jó oktatói tevékenységgel is esetleg ugyanolyan pontszámot szerezhethet, mint egy kiváló szakmai gárda, esetleg rosszabb körülmények között.

F. A.: Számít-e, hogy milyen tanfolyamokat tartanak, és kiknek?

B. É.: Ez teljesen vegyes. Bizonyos iskolák az orosz tanárok átképzésére specializálódtak, vagy a munkanélküliek továbbképzését csinálják. Vannak, akik intenzív tanfolyamokra specializálódtak, van, aki spanyolra, van, aki németre. Nagyon vegyes. Van, aki csak cégeknek tanít, van, aki csak egyszemélyes órákat tart. Mindenféle képzés van.

F. A.: Hogyan ítélik meg az iskolai nyelvoktatást?

B. É.: A saját iskolánk példáját tudom mondani. A Babilon Nyelvstúdióban a hallgatók nagy része harmadikos gimnazista vagy diploma előtt álló diák, mert ugye a diploma is nyelvvizsgálóhoz kötött. Azt hiszem, ez mindent elmond. Egyrészt a szülők biztosra akarnak menni, másrészt nem egy gimnáziumban kifejtik, hogy a gimnázium nem nyelviskola. Ne várják el a szülők, hogy ott ingyen nyújtják a nyelvoktatást. Én is hajlok arra, hogy a középiskolában tanítsanak matematikát, biológiát, latint stb., bár ettől függetlenül legalább egy világnyelvet nyújthatna a középiskola.

F. A.: Ha már a saját nyelviskolája példáját hozta fel, mikor és hogyan alakult a Babilon?

B. É.: Ezt a nyelviskolát én alapítottam 1983-ban. Akkor indultak az első gmk-k. Én ugyan közgazdász vagyok, de amikor gyesen voltam, kereset kiegészítésként otthon órákat adtam. Közben elvégeztem az ELTÉ-n a fordító és tolmácsolóképzőt angol szakon. Azután az egyik ismerős ajánlott a másoknak, és cégekhez is jártam tanítani. Arra gondoltam, hogy ezt valahogy legalizálni kellene, és így alapítottam egy kis céget. Először három tanár tanított, egy termet béreltünk, és egy irodát. Felváltva, reggeltől-estig tanítottunk, hogy minél nagyobb

legyen a kihasználtság. Aztán egyre több hallgató jött, és így elkezdtünk iskolákban is helyiségeket bérelni. Így alakultunk iskolává, ahol a gazdasági és a nyelvi ismereteimet egyaránt hasznosíthattam.

F. A.: Akkoriban kik voltak a hallgatók?

B. É.: Ez egy érdekes dolog. Akkoriban a hallgatók orvosok, jogászok voltak, hogy úgy mondjam, érettebb emberek. Nem úgy, mint ma. Ma főként diákokból áll a hallgatóság. Akkor más volt a helyzet. Egyrészt, nagyobb volt a bizalom a magánvállalkozások iránt, mint ma. Ma kifejezetten tapasztaljuk a bizalmatlanságot és a pénztelenséget. Ma valaki, mielőtt beiratkozik, bejön egyszer-kétszer-háromszor, még ezt is, meg azt is megkérdezi. És gondolom, még elmegy három helyre, és ott is mindent megkérdez. Megpróbálja körbejárni, hogy hol nem csapják be, aztán vagy visszajön vagy nem. Ez régen nem így volt. Régen mi Budán tanítottunk, ahova háromszori átszállással lehetett eljutni, és mégis jöttek az emberek. Ma olyan helyszínt kell választani, ami közlekedési szempontból jó helyen van, könnyen elérhető.

F. A.: Hogyan növekedett az iskola?

B. É.: A Babilon nem egy nagy iskola, csak néhány száz hallgatója van. Nem is akarok valami hatalmas iskolát és vidéki leányiskolákat. Annyi diákunk van, amennyit itt, ezen a helyszínen el tudunk látni. Ez egy 360 négyzetméteres terület, itt vannak a tantermeink, az iroda, a tanári, a könyvtár. Sajnos, rossz tapasztalataim vannak arról, ha különböző helyeken folyik az oktatás. Így sokkal jobban össze tudjuk fogni a munkát. Az iskola folyamatosan növekedett ekkorára. A német hol fellendülőben volt, hol nem. Mindig az angol volt az erősebb. Kezdetben több nyelvet tanítottunk, aztán rájöttünk, hogy jobb koncentrálni az erőinket. Most angolt, németet, és a külföldiek számára magyart tanítunk. A kilencvenes években a konkurenciaharc annyira kiéleződött, hogy még ezek a régi iskolák is kezdték érezni, hogy elveszítik a hallgatóikat. Ez volt az indítéka annak, hogy létrehoztuk az Egyesületet.

F. A.: Hová helyezik magukat a többi nyelviskola között?

B. É.: Úgy gondolom, bár adataim nincsenek erről, hogy talán négy-öt igazán nagy létszámú iskola van Budapesten: ide lehet sorolni a London Stúdiót, a Katedrát stb. Ezekben több ezer diák tanul, igaz, szeptembertől áprilisig lényegesen csökken a hallgatók száma. Utána jön a középkategória, mint mi is, az ezer alatti hallgatói létszámmal rendelkező iskolák. Négy szemeszter van nálunk, és 70-80 %-os a továbblépők aránya. Nincs nagy lemorzsolódás. Ha tehát egy hallgató kezdő szintről indult, akkor optimális esetben két évig jár hozzánk. Objektív okok miatt természetesen sokan kimaradnak, de azért elég nagy a hozzánk való hűség. A másik eset, aki érettségi előtt, vagy nyelvvizsga előkészítőre jön. Ő már rövidebb ideig marad nálunk. Olyan harminc-negyven csoportunk van, plusz a vállalatok. Ez a méretünk. A harmadik kategória, a kisiskola, ahol öt-hat tanár működik. Sőt, olyan iskola is próbálkozott az egyesületi tagsággal, ahol csak két tanár volt. De annak igazán nem sok értelme lett volna, mert az nem iskola.

F. A.: Honnan kerültek ide a tanárok?

B. É.: Van olyan, aki egyetemen és főiskolán tanított. Aztán akad olyan, akinek nem tanári, hanem például Külkereskedelmi Főiskolai végzettsége volt, de éppen a minősítési követelmények miatt elvégzett egy tanfolyamot. Van olyan, aki egyenesen az egyetemről jött,

mint frissen végzettet vettük fel. Kapcsolatunk van egyetemekkel és főiskolákkal, és onnan ajánlanak nekünk végzett hallgatókat. Én azt szeretem, ha valakinek már van szakmai gyakorlata, már tanított valahol. Az egyetemisták nagy része már másodikos korától kezdve tanít valahol. Egyik tanár ajánlja a másikat. Nagyon sokszor bejönnek ide tanárok, eléggé „megrostáljuk” őket. Nincs is sok tanárra szükségünk, mert sokan már tíz éve itt tanítanak, kicsi a fluktuáció.

F. A.: Vannak kapcsolataik külföldi nyelviskolákkal?

B. É.: Nincsenek, bár többször megkerestek bennünket angol iskolák, hogy utaztassuk ki a diákjainkat. De ezek olyan drágák, hogy mi nem veszünk részt ebben.

F. A.: Visszatérve a NESZE munkájára, milyen egyéb célokat tűzött ki maga elé az Egyesület?

B. É.: A minősítő rendszerünket szeretnénk továbbfejleszteni, szigorúbbá tenni. A másik a nyelvvizsgák kérdése, ez ma egy divatos téma. Szeretnénk a nemzetközi nyelvvizsgákat elismertetni, nyelvvizsga központtá válni.

F. A.: Ebben az ügyben milyen lépések történtek?

B. É.: Lobbyzások, beszélgetések folynak, részt veszünk a jogszabály előkészítésében. Egyelőre nincsenek meg száz százalékosan a feltételei annak, hogy a Rigó utca monopóliumát lebontsuk. Szeretnénk a jogszabály módosítását oly módon befolyásolni, hogy a nemzetközileg elismert nyelvvizsgákat ismerjék el nálunk is. Micsoda dolog, hogy amit hetven országban elismernek, azt nálunk nem ismerik el? Végre mondják ki azt valahol, valamilyen fórumon, törvényben vagy jogszabályban, hogy magán az idegen nyelven fordítási készség nélkül is mérni lehet a nyelvtudást. A fordítás az egy külön szakma. Azt, hogy valaki kommunikál-e, beszél-e, ért-e, például a Cambridge vizsga tökéletesen méri, és millió egyéb vizsga is méri. Itt bizonyos érdekek ahhoz fűződnek, hogy a fordítás misztifikálásával támogassák a Rigó utcai struktúrát. Ha valamelyik cég vagy munkáltató számára tényleg fontos a fordítás, akkor lehet kiegészítő vizsgaként fordítói vizsgát tenni. Meggyőződésünk, hogy ezekkel a nemzetközileg elismert vizsgákkal – például angolból a Toefl, a Cambridge, az Oxford, a Trinity stb. – le lehet mérni a nyelvtudást. Ameddig az érettségi pontszám vagy a felvételi pontszám ahhoz van kötve, hogy van-e Rigó utcai nyelvvizsgája valakinek, addig mindenki Rigó utcai vizsgát fog tenni. A változás folyamatban van, de a jogszabály módosítása halogatódik. Nagyon sok nyelviskolának, így a Babilonnak is van nemzetközileg elismert vizsgajoga. Nálunk például Trinity vizsgát lehet tenni. De rengeteg olyan nyelviskola van már, ahol különféle vizsgákat lehet tenni. Amiket bizonyos pénzbefizetés ellenében a Rigó utcában el is ismernek, pecséttel ellátnak, és akkor az beszámít a felvételi pontszámba. Tulajdonképpen ez egy lehetetlen gyakorlat. Bizonyos főiskolák máris úgy döntöttek, hogy elismerik a nemzetközi nyelvvizsgát, nekik nem szükséges, hogy 1600 Ft-ért még egy Rigó utca pecsét is szerepeljen rajta. Ma már a cégek sem ragaszkodnak feltétlenül a Rigó utcai vizsgához, de amíg a közoktatás ilyen rendszerű, hogy az egyetemen azt kell szerezni, az érettségihez azt kell szerezni, addig a Rigó utca monopóliumhelyzetben van. Én nem azt mondom, hogy szűnjön meg a Rigó utcai vizsga, hanem ismerjék el a nemzetközi vizsgákat, és valamilyen módon egyéb vizsgák is létrejöhessenek. A Nyelviskolák Szakmai Egyesülete szívesen részt vállalna vizsgarendszerek kidolgozásában. Nem akarom ezt a kérdést elbagatellizálni, hiszen egy olyan vizsgarendszer kidolgozása, ami kiváltja a Rigó utcát, sok ember több évi munkáját igényelné. Egyelőre az Egyesület nem tud egy ilyen munkába belekezdni, mert se anyagi háttere nincs ehhez, se jogszabályi háttér nincs, ami érdekesség

tenné az erőfeszítést. Ezt a jogszabályt idén januárra vártuk. Azóta az az információnk, hogy év végéig nem fog történni semmi. Ebben a jogszabályban azt fogják szabályozni, hogy az érettségire mit fogadnak el, a felvétélre mit fogadnak el, milyen vizsgák lesznek akkreditáltak, kiknél lehet ezeket letenni, és milyen módon ellenőrzik a vizsgahelyeket. Itt különösebb ellenőrzésről nem lehet szó, hiszen ha egy Cambridge-központ odaadta a vizsgajogot egy magyar nyelviskolának, akkor ő ellenőrzi a vizsgát. A diplomát ott adják ki külföldön, és nem akarja felhívítani a saját színvonalát. Tehát például nálunk a Trinity vizsgához – ami egy szóbeli vizsga – minden anyagot megadnak, itt folyik a felkészítés, de a vizsgára Londonból idejön egy szakképzett vizsgáztató. Borzasztó aprólékos táblázatokat tölt ki a vizsgáról, amit kint értékelnek, és kintről küldik a nem hamisítható diplomát is. Ez is fontos manapság.

F. A.: Tehát a nemzetközi nyelvvizsgák mellett magyar nyelvvizsgák is lesznek?

B. É.: Igen, lehet, hogy többféle magyar nyelvvizsga is lesz a Rigó utcai mellett. Ily módon az egyetemek is, és az Egyesület is szeretnének vizsgaközpontok lenni. Az Egyesület tagjai, mint vizsgahelyek működhetnének. Mindez nem megy máról holnapra.

*(Az interjút
Fehérvári Anikó
készítette)*